

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre		2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

Társadalom és állam.

(Dr. F.) A 19-ik század elágazó törekvései a társadalom különböző rétegeiben az ujtítás különböző terveit vetik napirendre s emez ujtítási vágyak tervek mindenikének akadnak lelkes és lelketlen előharezosai. — Világos mindenki előtt, hogy e tünetek beteges szimptomák, melyek előljáró beszédei egy kitörendő nagy forradalomnak az internationalis társadalom- és államban, mely forradalmak el fogják söpörni a fenálló rendet, hatalmat, erkölcsöt a modern becsület tarka tetszetős formáit és teremtenek egy óriási össze-visszaságot, zürzavart, hol elmerül a tekintély, a törvény és józan ész minden intő szava.

Igy állunk ma, a meddig tekintünk elhathat a vén Európa államainak műveltségében túlérett, elbizakodott kis és nagy államtesteiben egyaránt. A haladás szelleme a tudományokathihetetlen arányokban kifejlesztette, ámde a tudomány vívmányai, hozzáférhetők ma már a szegénynek éppen úgy mint a gazdagnak. És azon elemek, melyek az uralkodó viszonyokkal a társadalom-

ban és államban elégedetlenek, a kik egyéni önző céljaik elérésében akadályozva látják magukat a me-rev törvények ereje által, az előítéletek hatalmas ércfalai által, a közerkölesök, közszokások, a tulajdonjog és személybiztonság szilárdan álló és védelmezett rendjével, hozzá fordulnak e sötétség hatalmaihoz szövetségre lépnek a tudománnyal, hogy segítségével romba döntsek, felrobbantsák azt az államot, azt a társadalmat, melyben számukra csak nyomoruság csak fáradságos munka, csak megvetetés, csak mellőzés van és igen-igen kevés ellenérték: élvezet, jólét, öröm kínálkozik.

Ma már mindenki boldog boldogtalan anyagi jólétre törekszik, ezért dolgozik, izzad, fárad, küzd s ha látja, hogy munkája nem eredményes, más eszközökhöz nyul, melyek gyorsabban célhoz segítik: lop, gyilkol, rabol, s ez utjában épp oly kevésbé törődik egyesek, mint tömegek, egész osztályok sőt államok érdekeivel. — A becsület fogalmát a saját felfogása szerint magyarázza magának s ennek a hangzatos szónak reális nagy értéket soha sem tulajdonít. Bőköppönyegként viseli

esupán a szükséghez képest. Belebukolódzik, ha a körülmények azt tanácsossá teszik a szabadban, a világ színe előtt, a sötétben, otthon guny mosolylyal dobja a sutba mint értéktelen portékát, belbecsnélküli jószágot. — Ezen alapon s így teremnek a koldus gazemberek, a születés, a pénz, és szellemi arisztokratia még nagyobb gazemberei.

Tehát az anyagi jólétre való törekvés a vezető koreszime, a nagy problema, melynek megoldására egyesek önzése és társulatok erőszakossága tömörül s előtérbe lép elvekkel zászlaján, melyeket egyesegyedül tart üdvöztőknek. A kommunisták a teljes egyenlőséget követelik, a mi képtelenség, hiszen ez még a vadak közt sincs meg, mert ott is felülkerekedik az erősebb, hatalmasabb, szóval Rousseau tanai nagy iskolát csinálnak; a socialisták kevés munkát, sok pénzt követelnek s egyes szektáik, még egyebeket is; az anarchisták, kik ma egész nyugatot dinamit, pokolgép, petárda, nitroglicerint, melinit s hasonnanmű hatásos érvekkel rettegetik, elrothadtnak vélik a társadalom és állam jelen formáit, az egész világot levegőbe

TÁRCZA.

Elnézem a . . .

Elnézem a zöldülő fát:
Napról-napra díszesebb,
Hogyné, mikor minden ága
Virágot hoz s levelet . . .
S felhőkbe ér nem sokára
Terebélyes koronája.

Ha vész zudul a határra,
Hogy egymáshoz hajlanak:
A törzsököt óvni, vélni
A rügyedző friss galyak.
S inkább az ág török, szakad,
De a törzsök: az megmarad!

. . . Óh legyetek honfitársim,
Erényekben gazdagok:
S a hazára: e szent törzsre
Viruló dísz hozzatok . . .
S ha halni kell: egytérte
Haljatok meg bátran érte!

Fürnáll Károly.

A homeopathia elterjedése.

Köztudomásu, hogy Németország a homeopathia bölcsője; itt keletkezett Lipcsében 1833-ban az első hasonszenvi gyógyintézet és itt képződtek annak legtöbb tanítványai. Az

osztrák kormány, mely 1818-ban a homeopathia gyakorlatától eltiltotta az orvosokat, szabad gyakorlatát ismét megengedte, azóta Bécs e gyógymódnak a legnagyobb gyupontja. 1835. évben a gumpendorfi irgalmas nők kórodájának vezérletét Fleischmann tudor vevé át, a bécsi homeopathiák legjelesebb orvosai ebben az intézetben nyertek azután kiképzetetést a homeopathia terén, a németen kívül francia és angol orvosok. 1848-ban az állam maga állított Bécs külvárosában egy hasonszenvi intézetet, melynek vezetésével dr Wurmbot bizta meg. 1857. évben létesült Bécsben egy harmadik nagyobb gyógyintézet, melyet több községek közösen létesítettek. Ezt dr. Müller homeopathia orvos vezette.

Még kedvezőbb állásban van a homeopathia Prágában, hol Altschul tanár tanító-felolvasásokat tartott és a kórodát vezérelte. Olaszországban Nápolyban az osztrák hadsereg orvosai ismertették e gyógymódot 1821-ben, mikor is a nápolyi király orvosa régi elvétől megválva, homeopathiává lett. A király parancsa folytán a dela Trinita katona-kórházban próbatettek az új gyógymóddal és 1829-ben egy új kóroda állítottatott fel, melynek igazgatójává saját orvosát Cosmo de Horatiust nevezte ki. Az ellenpárt mindent elkövetett, hogy eme tant megsemmisítse és a király, hogy az ellenségeskedéseket megszüntesse, a kórodát bezáratta,

mindannak daczára az új tan követői szaporodtak. Szisziliában 1835-ben dr. Mure ismertette meg s azóta Olaszország minden nagyobb városában, mint Róma, Nápoly, Milano, Bologna, Turin, Padua, Nizza, Genua, Palermóban vannak hasonszenvi kórodák.

Franciaországban gr. Desquidi ismertette ezen elvet 1826-ban. Hanemann Párisba költözése után a már leszoritottként vélt gyógymód ismét életerőre kapott, ugyannyira, hogy azután két homeopathia-társulat is alakult 1836-ban és 1845-ben. Említést érdemel Amador montpellierier egyetemi tanár, ki szintén buzgó pártfogója a homeopathiának. Belgiumban az első homeopathia orvos dr. Moor volt 1830-ban, ki azt alosti kórodában gyakorolta; ma már itt is több követője van. Spanyolországban legelőször Querol sevillai orvos, — de inkább, mi különös — Rubiales, badajori gyógyszerész ismertette e gyógymódot. A homeopathia érdekében legröbbit tett dr. Nunner 1844-ben. A barcelonai orvos kar dékánja dr. Janer, Spanyolország egyik iegtudósabb írója, nemcsak hogy gyakorolta a hasonszenvi gyógymódot, hanem tanítja is, úgy hogy jelenleg Catalóniában majdnem minden orvosnövendék a hasonszenvi gyógymódot követi.

Angliában legelőször dr. Quin orvos tett ezzel kísérletet 1827-ben, azonban teljesen de Romano nápolyi orvos és Roth magyarországi

akarják röppíteni, mindent romba akarnak temetni, nekik egy tabula rasa kell, hogy ezen egy új világot építsenek fel, melyben nem lesz törvény, állam, nemzetiség, nem lesz a közrend erőszakának béklyója, nem lesz kormányzó hatalom, nem lesz intézkedő, közigazgató hivatal, hanem abszolút hatalommal uralkodik a korlátlan egyénis szabadság, mindenki azt teszi, ami tetszik, mert az ember szabadakaratú lény s méltóságával ellenkezik minden hódolat.

Ime az amabilis konfuzio, egy borszató utópia, melyért azonban naponkint folyik a vér s ömleni fog özönnel a közel jövőben.

És az állam?

A modern állam terjeszti tovább a felvilágosodást, azt a felvilágosodást, melynek első jelszava: a vallás egy mellőzhető sallang, egy a gyenge elméjűeknek való sötétség; némely helyütt még egyenesen üldözik is mint Francia és Olaszországban. A feltörekvő és felforgató elemekkel szemben pedig az erőszakot használja azt hiszi, hogy a brachium, a börtön, a bitó, a vérpad, jó és hatásos orvosság az anarchia ellen.

Pedig igen csalódik. Esmék ellen az erőszak mindig tehetetlen volt, s maig az maradt. A fanatizmus kiesapongását karddal kötéssel sohasem fogja állam, ember fékezni, ez már a túlhaladott álláspontok közé tartozik. Nagyon rossz uton jár tehát a modern állam, midőn a dinamit robbanásait eme nevetséges fegyverekkel támadja meg. Az állam tudja meg, hogy eszme ellen eszmét kell állítani, mert csakis így kecssegtethet a siker. Az állam a vivandó harcban ne mellőzze az

egyházat, sőt egyenesen arra támaszkodják s ezért gyámolítsa, segítse szent hivatásának teljesítésében, mert csak a vallás az, mely az elvadult excentrikuselméket megnyugtathatja a társadalomnak békéjét visszaadhatja és azt örök időkre biztosíthatja. — Taníttatni kell tehát a katekizmust az iskolában, látogatni a templomot. A vallás mindenek előtt! legyen a jelszó s akkor, a rémuralom szelleme eltűnik s helyét elfoglalja a szelid minden és mindenkit boldogító égi béke!

Politikai szemle.

Azt mondta egy elsőrendű angol publicista: Hazám, hazám! csak ne volnál nekem oly drága, bizony letenném, e tollat. De mit tehetek róla, ha szeretlek s azt hiszem, hogy szavam javadra lesznek. — Mily nemes, mily igazí módon van e pár szóban meghatározva a publicista feladata!

Sajnos, hogy a mi publicistáink nem így gondolkoznak. A mieink azt mondják, hogyne írának, mikor fizetnek. De ez még nem a legnagyobb baj: mert aki ír, dolgozik ezt a munkát úgy meg kell fizetni, mint más. Az abaj s az a veszedelem, hogy azt a zszurnalistát nem azért fizetik, mert ír, de azért fizetik, mert úgy ír, a hogy neki megrendelik. Vannak olyanok, a kik ide is írnak, oda is. Itt ajánlanak valamit, amott meg önmagukat cáfolják.

S a milyen a sajtónk, olyan egész politikai életünk. Benne vagyunk az elvtelenségben nyakig. Zszurnalistika s képviselőség közönséges mesterség lett. Zszurnalistának, kortesnek, képviselőnek a polilika kenyérkeresete. A szabó olyan nadrágot varr, a melyet megrendelnek, ők is olyan politikát csinálnak, a minő őket a felszínen tartja. S ez a mi hazánk veszedelme.

Kossuth nem azért volt nagy, mert taktikázott. Nagy azért volt, mert volt meggyőződése, mert volt hazaszeretete. S még hibát is

Jelenleg is vannak kiváló homeopathia cultorok, kik a nép betegségeit feltűnő eredménnyel enyhítik és gyógyítják. — (Egyházmegyénkben Demek Antal esp., dobó-ruszkai plébános, Müller Jakab sz.-széki ülnök, szakaszi plébános. stb. — Szerk.)

IX. Pius életéből.

Az 1824. évben egy Gaetano nevű 17 éves ifjú vádoltak be és itéltek el összeesküvés miatt Rómában. Egy ifju pap haladt arra, kit igen meghatott az elítélnek szelid, vonzó arca, melyen bánat és Isten akaratában való megnyugvás tükröződött vissza; kérte azokat, kik az ifjut a vesztőhelyre kísérték, hogy menjenek lassabban; ő pedig a vatikánba sietett s oly esdeklőn könyörgött a pápánál az ifju életéért, hogy az a halálos ítéletet élethossziglani fogságra ényhíté. A pápa parancsolatával a szomorú menet után sietett s Gaetanot az angyalvári börtönbe vezették.

E pap gróf Mastai-Ferreti volt. Huszonkét év múlva pápa lett IX. Pius név alatt. Nem feledkezett meg Gaetanóról. Először önmaga akart mindenről meggyőződni. Azért felkerestette az elítél anyját s azután egy este maga ment az angyalvárba, egyszerű világi papnak öltözködve. Gaetano még mindig ott sinlődött oly vétség miatt, melyet azóta őszintén megbánt s mit oly korban követett el, melyben annak borzasztóságát még nem is ismerte. A börtönőr goromba ember volt. Midőn a pápa,

elnézi neki a nemzet, mert tudja, hogy meggyőződését nem tagadta meg soha. [Az ilyen a jellem. S a jellemet tisztelet illeti. Ilyen volt Deák Ferenc is. Egyik sem tudott szűkebb, vagy bővebb cipőt varrni. Varrt olyat, a melyet jónak látott s ha a nemzetnek nem ment fel a lábára, félre állott.

Ma már egészen más világot élünk. Ma már nem azt nézik, mi jó a nemzetnek. Mindenki arra figyel, mi jó magának. S ahhoz, a mi neki jó, miképen jut könnyebben és olcsóbban. A hová a hatalom kezei elnyulnak, ott olyan a program. A hol a népszerűség csillama kell, ott a hangzatos frazisok áradnak s kapják meg a kedélyeket. Így jött létre a szabadelvű párt s a közjogi ellenzék. Amaz bizik az érdekek vas-kapcsaiban, emez a népszerűség tultengésében szenved. Mind a kettő azt hiszi, hogy él, pedig mind a kettő haldoklik. S a két haldokló egymást támogatva 175 szótöbbséget mutat ki egyelőre. Ugy tekinthetjük ezt a nagy többséget, mint mikor a család betege egészen jobban van s más napra halva ébred fel. Ennek jelül, látványosság végett, még a másvilágról is hoztak egy szavazatot, mintha kérdezték volna: hogy élnek el, ha meghalnak. S ez a félholt ott volt, mint multjok és jövőjük roskatag képe. Elmondta az igent s tova tolták. Ez a kép a sorsa az egyházpoltikának. Jó, hogy ott volt. Hisz a szabadelvű párt már réges-régen csak hivatal crealásokból él. Az egyházpoltika is csak erre való. Így teremnek a kortesek. A közjogi ellenzék csábitó jelszavakat s teljes lehetetlenségeket ír zászlajára s ezekkel licitál rá a többi pártokra. A szabadelvű párt évekig leszavazta a polgári házasságot, most pedig minden erővel rá adta fejét. Jelenleg ellene mond az egyházi vagyion elvételének, ha megelne később ehhez is hazafiasnak tartaná hozzá nyulni. Nem bizhatunk mi már az ilyes beszédekben. A közjogi ellenzék pedig 27 éven át tisztességesen küzdött a nemzeti aspirációkért, míg ma, egy negyedrendű kérdésben semmiségekért eldobja magától elveit s desavualja önmagát.

kit ő egyszerű világi papnak vélt, közeledett, durva szavakkal akarta őt elutasítani; de az egyszerű lelkesnél pápai parancs volt, mely az örnek meghagyja, hogy egy órára bocsássa be Gaetanohoz; kedvetlenül s mérgesen nyitá meg a börtönajtót és IX. Pius belépett. A fogoly reszketett, midőn őt meglátta; nem is sejtette, hogy a pápa, egykori életmentője áll előtte. Gyenge hangon kérdé:

— Mit akar?

— Anyjáról hozok önnek hírt.

— Anyám?! Tehát él még! Istennek hála!

— Él s elküldött, hogy önnek egy jobb jövő reményét hozzam meg.

— Isten könyörült rajtam, a vigasz angyalát küldvén hozzám! — kiáltá a fogoly s a pap lábaihoz borult, ki meghatva szorítá őt szívéhez. Aztán elmondá a szerencsétlen 22 szenvedésteljes éveinek lefolyását.

— A pápához kellett volna írnia s kegyelemért esdnie, — jegyzé meg a pap — tizenhétéves korban, az ifju kor elején elkövetett politikai vétségért némileg elég lett már téve.

— Irtam és irtam alázattal, de leveleimre válasz nem jött.

— Irjon még egyszer!

— Levelem ismételtén nem jutna a sz. atya, XVI. Gergely színe elé.

— XVI. Gergely már nem él, IX. Pius-hoz irjon.

orvos ismertették meg az angolokkal. Londonban maig több hasonszenvi kórház állítottott fel; ugyanott 65 hasonszenvi orvos és 13 homeopathia gyógyszerész van. Egész Angliában mindenütt vannak barátai a homeopathiának és terjedelmes hasonszenvi gyógyintézetek vannak. Oroszországban is meglehetősen nagy pártja van a homeopathiának, hol a lngmagasabb állású személyek hódolnak neki. Észak-Amerikában a hasonszenvi gyógymódot Wesselhöft német orvos gyakorolta 1830-ban.

De sehol sem terjedt e gyógymód oly hamar, mint Braziliában. 1840-ben kezdett dr. Duque Estrada ez új gyógymód szerint gyógyítani s teljesen megnyerte a népet magának dr. Mure 1843-ban. Nevezetes tünemény az, hogy oly status, mint Brazília volt az első, mely teljesen rendezett s fölszerelt akademiákat alapított ezen új gyógymód számára

Magyarországon a hasonszenvi gyógymódot megismertette és gyakorolta Müller ezredorvos, kit 1820-ban Forgó pestmegyei főorvos, 1826-ban Almási Balog Pál, később Argenti Döme, a vácsi orvos és híres homeopatha, azután Bagodi, Braun, Hanelli, Blesz, Mayer orvosok követtek. Hazánkban Gyöngyösön, 1838-ban Homer tanár egy hasonszenvi kórházat létesített, 1844-ben az országgyűlésen mind a két ház egyhangulag a homeopathia tanszék és kóroda felállítására szavazott a mi még egy országban sem történt meg. Hazánkban meglehetősen kezdett terjedni, különösen az arisztokraczia körében.

Mert lehetetlen, hogy politikai életünk egyes nyilvánulásait oly hamar elfeledhettük volna. Tudjuk nagyon jól, hogy Helfi a polgári házasság napi rendre tűzése előtt az „Egyetértés“ hasábjain kijelentette, hogy e javaslatot az ellenzéknek általánosságban meg kell szavaznia, mert ez programkérdés, de ugyanakkor kimondta, hogy ezt a kormány iránt való bizalmatlansági indítvány nyomban követni fogja. Mi akkor az elméletet az elvek tehetetlen lebegésének mondtuk. S ime a nagy szavakból nem lett semmi. A közjogi ellenzék ítízik minden oly indítványtól, mely a kormányt megbuktathatná. A kormány megbuktatása helyett megbuktatja magamagát. S mikor egyes vezéremberei jól összeveszték, bizalmat szavaz mindenkinek s Helfit is fölmenti a kormánypártiság vádjá alól. A gyermekek kifutó labdajátéka ez. De nem az ellentábor futóit üti, hanem a saját pártját önti ki a folyosókra s csak olyan indítványok mellett áll helyt, melyekről úgy is tudja, hogy megbuknak.

Hát erre méltán mondhatjuk Wekerlével: Uraim! ne tréfáljanak. A választók szemeit már a szélsők sem fogják bekötni. Láthatjuk, hogy csak komédiáznak, a melynek az ő tragoediájuk lesz a vége. Még magát a Kossuth-kultuszokat sem tudjuk komolyan venni, annyira megingott bennök a bizalmunk. Mert magával a Kossuth-kultuszszal is tulságba ragadtatják magokat. Hisz tudják jól, hogy Kossuthot nem lehet kétfelé osztani. Az egész Kossuth pedig nem lehet a mi mai politikai életünk képe. Ezen kultusz erőszakolásáról tehát lehetetlen bármily szóval leczukrozni az indítványok irányzatának keserű ízét. S e párt sajtója az akademiából kilépett Széchen Antal grófba is beleköt. Pedig tudhatná, hogy az akadémia nem politikai, de tudományos intézet s már azt senkisé tagadhatja, hogy a Kossuth-kultuszban politikai irányzat is van s ha ezt Széchen Antal gróf megérti és kifogásolja, arra okának kell lenni. Hiszen Széchenyi és Deák is kiléptek a miniszteriumból a Lambert meggyilkoltatása után. Széchen Antal gróf kilépése az akademiából ennek csak folytatása.

— De ki adná át kérvényem?

— Én magam; irjon csak, itt van papír s czeruza.

A fogoly azonnal írni kezdett minden keserűségtől menten, bizalommal fordult Jézus Krisztus földi helytartójának atyai szívéhez, ki előtt bűnösségét beismerte.

— Így, még az éj előtt a pápa kezeiben lesz e levél. Isten önnel, kedves barátom! Biz-zék Isten irgalmában, imádkozzék IX. Pius pápáért reméljen kegyességében.

E pillanatban a börtönőr rontott be.

— A menykőbe is, tisztelendő uram, — dühöngött az őr káromkodva — ön tulment a kiszabott időn; egy óráig volt szabad itt lennie s már három perczel van itt tovább! Távozzék innen, mert különben erőszakhoz kell folyamodnom!

— Nagyon vétkezik, ha káromkodik. Ha a pápa ezt tudná!

— S ha szinte tudná is, mit törődik a pápa velem, épp oly kevésbé törődik, mint én övele!

— Nem ismeri a pápát, mert különben tudná, hogy ő senkit sem néz le. Hogy hívják önt!

— Semmi köze hozzá; távozzék.

A pápa egyenesen az angyalvár parancsnokához ment. Ez sem volt jobb hangulatban.

— Ismét egy alkalmatlankodó — mormogá magában — Gyorsan tisztelendő uram! Mit

Az egyik párt csak személyes érdekeket szolgál, a másik hónapok óta nem tesz egyebet, mint saját belviszonyait élesztgeti s lohasztgatja. A 175 szótöbbség tehát előttünk semmit sem jelent. Ez csak az elvtelenségek vegyülete. Az elvtelenségnek pedig politikai jövője nincs, mert nem lehet. Az ilyen vegyületek még akkor sem számítana, ha 300 szótöbbséggel rendelkeznek is, mert a nemzet közérzésében nincsenek tápláló gyökerei. S a mint ezt a nemzet tudja, éppen úgy tudja a parlament maga is, de meg a korona s a főrendiház is.

A parlament politikai élete tehát tarthatatlan. Ezen vegyületek felekezeti iránya más oldalról is felekezeti irányt provokálhat. S már ma ettől komolyan félhetünk. A vegyületek kozmopolitikus és szélsőségekre hajló elemei kedvező szelet szolgáltatnak egy esetleges reactio vitorláinak, azért, hogy legyen a papíron elvünk, melyet gyakorlatilag évtizedeken keresztül nem lehet keresztülvinni.

Április 11-ke tehát fontos napja politikai életünknek. Ekkor szólalt meg e kérdésben még egyszer s utoljára Apponyi. Záró beszéde a komoly, vallásos sziv szava, a komoly, felülmulhatatlan s hazánkban egyedüli államférfi higgadt figyelmeztetése. Számol az élettel, számol a vallással, számol a nemzeti erő egységesítésével. Javaslatait leszavazták, de e szavazat csak pár hétre dönt, az a beszéd azonban megmarad, mert örök igazságokat tartalmaz. S az ily igazságokat leszavazhatják, de meg nem dönthetik. Hiába csillognak többségükkel. Ez a többség nem többség, mert az elvtelenségnek jövője nincs. A nemzet nem bízhatik sem a közjogi ellenzék tulhajtó és következtelen irányában, sem kozmopoliták tanaiban. A kormány javaslata lehet a tavasz virága, de ez nagyon gyenge jószág. Hiszszük, hogy a főrendiház talpra áll, hogy ne veszítsük el azt a nemes gyömolcsőt, melyet Apponyi annyi államférfiui tapintattal tartott szemeink elé. Ha e feltevésünkben csalódnánk, félünk, hogy Apponyi jóslata bekövetkezik.

ohajt? nagyon el vagyok foglalva, nem lehet a drága időt vesztegetnem.

— Gaetano nevű fogolynak szabadon bocsátását kívánom!

— Ön tréfál, csak a pápa adhat kegyelmet!

— A pápa nevében jövök.

— Hol van a bizonylat?

— Itt van!

A pap tollat vett elő s irta a megkegyelmezést:

Ezennel megparancsolom az angyalvár parancsnokának, hogy Gaetano rabot azonnal szabadon bocsássa s börtönőrt elkeresse.

IX. Pius. s. k.

A parancsnok a pápa lábaihoz borult bocsánatért esdve előbbi durva viselkedéséért.

Gaetano sietett anyját megölelni . . .

E. V—r.

Néhány szó a képzelő erőről.

A képzelő erő a léleknek azon képessége, mely a tárgyak képeit különféle alakban állítja elő.

A képzelő erő a lélek szemei s oly tulajdonságokkal bírnak, melylyel képesek vagyunk a szerzett képleteket nagyítani, kisebbiteni különféle képen összerakni és új terveket clóteremteni.

A mint a fa gyökere a törzsnek és ágainak a földből az éltető tápnedvet felszolgáltatja,

Görgey Kossuthról.

A Budapesten időnkint francia nyelven megjelenő „Corr. de Hongrie“ egyik tudósítóját elküldötte Görgey Arthurhoz Visegrádra, aki ott a tábornokkal beszélgetést folytatott és azt leírta. A közlemény a nevezett könyvomat lapban jelent meg ebből adjuk a „M. Á.“ után a következőket:

A tudósító első sorban azt kérdezte a tábornoktól, hogy kiengesztelődik-e Kossuth ravalánál?

— Én nem engesztelődöm ki vele, mert ellentétbe sohasem jöttem. Más az, ha azt kérdezte volna tőlem, vajjon elfogadom-e azt a szerepet, a mit az ország függetlenségi eszméje sikerülésének lehetősége rótt ki reám? van-e annál indokolhatóbb és szentebb pia fraus e világon, mint a mikor azt mondják e nemzetnek, hogy eszményed megvalósulásának nem a körülmények kényszerítő törvénye állott útjában, hanem egy sötét áruló, a ki életét megmentendő és kincseket szerzendő, adott el téged és nem hiányzik tehát a jövő biztos győzelméhez egyéb, mint hogy jövőre nagyobb óvatossággal válaszsza meg vezetőidet!

Ez a oka, ha formailag nem szabad kibé-külnöm Kossuthal és a miért nem tűztem ki e fekete zászlót, melyet különben módomban sem volt kitézni. (Görgey Arthur t. i. nem a maga házában lakik, hanem fivére házában.) Ezen fiktív antagonizmuson kívül, melyet nekem végig kell komédiáznom, soha a legcsekélyebb diszharmonia sem zavarta meg a Kossuth és köztemi viszonyt, mindaddig míg az „áruló“ szerepének opportunus szükségessége föl nem merült. Kossuthnak őszintébb bámulója nálamnál aligha akad, csak én tudom megbecsülni szereplésének jelentőségét az országban. Hiszen a nemzet előtte már annyira elsatnyult, hogy a későbbi 48-as fényes győzelmeket megelőző tíz évben egyetlen párbajt sem vívtak az országban. Hadvezért, sokkal jobbat nálamnál fognak találni akárhányat, mihelyt együtt lesz megint egy nagy tömeg, de Kossuthot soha többé.

ugy a képzelő erő anyagából éberségéből származnak mindenféle érzelmek az ember szellemében.

A képzelő erő az érzéki és szellemi tehetségeket közvetíti, mert minden gyönyör, pompa, szépség semmi hatást nem idézhetne elő keblünk idegein, ha a képzelő erő le nem lánczolná, varázsolná érzekeinket.

A képzelő erő nyújt tulajdonképen anyagot a gondolkodhatásra, a hol az önkénytesen az akarat vezérlete alatt működik pl. a zenésznél, költőnél, festésznél; nem úgy az alvónál, örültnél, kikkél a képzelem az akarat befolyása nélkül működik. Az ép képzelő erő nélkül helyes fogalmak s ítéletek nem alakíthatók.

A képzelő erő élesbíti, élénkíti érzelmeinket, buzdítja és szilárdítja akaratunkat, törekvéseinket.

A szó szoros értelmében vett művészek, tudományos emberek, mind nagy képzelő erővel bírtak és bírnak; a himpelléreknel (kontároknel) a képzelő erő szunnyad.

Ha a költők, regényírók, feuilletonisták (tárczaczkirók) előadásukat a képzelő erő segítségével, szép, velős eszmékkel, ékes szóvirágokkal nem tudnák fölolvastani, hanem csak száraz történelmi tényekre szorítkoznának; nagyon szegény volna még mai napig is az egész világon oly szépen virágzó irodalom.

Igaz, hogy születni kell mindenre, s így természetesen költőnek vagy regényírónak is; de ha az ember agyában szunnyadó tehetség-

Harcunkkal megmutattuk az osztráknak azt, a mit leigáztatásunk óta soha sem tettünk meg: t. i. hogy egyenlő erejű szerződő fél vagyunk, mert ha nem tetszik az egyezés, módunkban van azt meg is változtatni nyers erővel, a mit egyetlen nemzetiség sem mondhatott eddig Bécsnek.

— A lapok tele voltak a tábornok ur és Kossuth közötti surlódások történeteivel . . .

— Mesebeszéd. Csak kétszer nyilvánult köztünk nézeteltérés az egész hadjárat alatt.

Az egyik az volt, midőn a haditanácsban elhatároztuk, hogy oldalt hagyva a muszkát, melyet aligha győzhetünk le, Komáromnál az osztrák ellen fordulunk, kit könnyen tönkretelhetünk és akkor nyitva az ut Bécsnek. Ezen elhatározást — mikor már nem voltam többé hadügyminiszter — és mialatt én sebesülten feküdtem, megmásították és Szegedet jelölték ki központosítási helyül — a hol semmiféle ellenség nem fenyegetett, vagy talán éppen azért?

A második „konfliktus” akkor támadt, midőn a kormánybiztosok a francia forradalom Carnot-jának módjára intézkedni akartak táboromban és a többek között a győrmegyei virágzó Ács község fölperzselését követelték, holott én a csata színhelyét is eltettem környékéről, hogy a lakosságot ok nélkül ne juttassam koldusbotra. Jelentést tettem Szemerének erről, aki deszauvalta őket — ugylátszik Kossuth személyes környezetétől voltak inspirálva közvetlenül.

A tudósító fázott Világos fölemlítésétől. Enyhébbel kezdte, — Hogy is volt április 14-ike?

Április 14-ike idézte elő Világost. Kossuthnak nem volt szabad Fernand Cortez példáját követni, aki elégette hajóit, hogy a hazavágyó békepárt embereit még a visszatérés gondolatától is elriassza. Cortez politikáját kalandor népségével szemben siker koronázta. De más volt, a trónvesztés kikiáltásával Magyarországot minden szövetségéstől, minden baráttól elszigetelni. A ki az orosz hadsereg viszonyait ismeri, tudni fogja, hogy Paskievicz hadseregét már a

geket annak módja szerint nem műveljük, a képzelő erő sem verhet gyökeret.

Megcáfolhatlan érv, miszerint a tudomány, elkezdve az astronemiától, létét, nagyrészt, nagyságát az emberi képzelő erőnek köszönheti.

Vegyük fel pl. a különféle találmányokat, fölfedezéseket, u. m. a távirát, könyvnyomtatást, telephon stb. mind-mind az emberi képzelő erő szüleménye. Hogyan? A tudványó ember agyában fölébredt az eszme, az idea s a mit az ép ész először mint lehetetlenséget, képzelte ábrándozást megvetett, azt a képzelő erő puhatozza, hűen körülcseteli, mint alkalmat, lehetőséget nemcsak, hanem a találmány ember igyekezetét, szorgalmát annyira sarkalja, míg némelyek előtt a látszólagos lehetetlenség, phantasia, tagadhatatlan tény, meggyőződéssé nem válik.

Szegény Kolombus Kristóf, a hirneves tengerész, több mint valószínűnek találta, dél-nyugat felé mig egy nagyobb szárazföldnek létezését s midőn tervét előterjeszté Genua- és Portugáliában gunynyal illették, ábrándozónak s több effélének nevezték; az ő terve pedig, mint ma már tudva van, az egészséges képzelem kifolyása volt.

A képzelő erő fejlesztése nagy fontosságú. Hogy már a gyermekkorban gyökeret verjen, szükséges a nevelőnek résen állani, hogy ferde irányt ne nyerjen, mert némely gyermekben a képzelem oly eleven, hogy csakugyan

márciusi napok hírére kellett mozgósítani kezdeni, hogy 1849-ben betörhessenek. Ezt a már hónapok óta készenálló hadsereget sohasem indították volna utnak, ha április 14. közbe nem jön. A trónvesztés híre rántotta ki az orosz „be nem avatkozási párt” — mert ilyen is volt — lábai alól a gyékényt, mig másrészt Bécsben a kétségbeesés sugalta és vissza nem utasítható vehemenciával vetették magukat a cár lábai elé.

Hogy a detronizálás pusztán a hatalom megtartásának kérdése volt az erősödő békepárttal szemben Kossuthra nézve, ezt az időpont szerencsétlen megválasztása is igazolja. Ha Kossuth végzetes elhatározásával hat hónapot késik, az oroszok a Garam és a Vágmentén fagytak volna meg. Persze, mikor aztán betörték, oly páni félelem szálta meg a kormányt, hogy hallani sem akart többé, hogy továbbra is a tulajdonképeni ellenség és gyengébb fél: az osztrák ellen operáljak. Hiába küldtem nekik orosz foglyokat százával, hogy saját szemükkel lássák a bárgyu pófákat, mialatt öt napon át eszméletlenül feküdtem seblázamban, a szegedi koncentrációt kimondták és elvitték katonáim jó részét.

— Igen, Világost Kossuth idézte elő és hajtotta végre. Hogy ő prókatori módon azzal a fogással élt, hogy az idézést nem kézbesíthették neki és így őt el sem — makacsolhatták, ez mit sem változtat a dolgon. Megállapodtunk vele, hogy ha az ötvenezer emberrel rendelkező Dembinszky megveretik az orosz hadsereg egy részétől, akkor én a huszonegyezer emberemmel leteszem a fegyvert az egész orosz hadsereggel szemben. Dembinszky leveletésének híre előbb Kossuthhoz érkezett és ő azt megjegyzés nélkül küldte át hozzám. Felköltöttem a szomszéd szobában alvó Csányit.

Nem marad más hátra, mint hogy kapitulálok, — szolt midőn megértették a helyzetet.

— Igen ám, csak hogy neked nem lehet, mert téged felakasztanak!

— Arra nem is gondoltam.

Igy történt, hogy én hajlottam végre ugyan, de csak Kossuth intésére az „árulást.” Ámde

könnyen az ábrándok és agyrémelek hinárjába vezet a növendék. Innét van az, hogy középünk egy része most is hisz a boszorkányok, lidérczek s több effélék létében.

Igen világos, hogy a nevelő csak úgy állhat ellent az ily agyrémeleknek, ábrándoknak, beteges képzelemnek, ha a természetis tananyagát kellően felosztani s előadását vonzóvá tenni képes. Az egészséges képzelem gyakorlására szolgálnak még oly történelmek, szívet és lelket nemesítő olvasmányok, melyek mindig valami könnyen érthető erkölcsi tanulságot tartalmaznak.

Mig a beteges képzelem az agyrémelek világában ábrándoznak, addig az ép képzelem az égi régiókban jár.

S ha a beteges képzelem, ábrándozást, képzelést némelyek mint bünt tüntetik föl, akkor az ép, egészséges képzelem erénynek nevezhető.

Mondik Endre.

Az árva.

Egyedül állott a világon, ugyszólván nem volt senkije. Azt lehet mondani, hogy nem is ismerte senki, hisz azok a gazdag, nagy uri rokonok nem ismerték azt a szegény, elhagyott ifjút, ki most készült letenni az érettséget. Mily könnyű dolog lehet ez oly szerencsés tanulóknak, kiknek gondos jó szülők teljesítik minden szükségüket.

disztigváljunk egy kissé. Greuchy állítólag elárulta Napoleont és Károlyi Sándor, állítólag, Rákóczyt. De elárulhatja-e Napoleon — Napoleont és Rákóczy — Rákóczyt? Ugyebár, a mit a főhatalom birtokosa tesz, az soha árulásnak nem nevezhető. Már pedig akkor én voltam a főhatalom Magyarországon. Midőn Kossuth a nemzet mandátumát reám ruházta, többé felelőséggel csak az észszerűség szabályainak, lelkiismeretemnek és a történelemnek tartoztam. Már pedig ez azt diktálta, hogy mentsem meg a már mindent elvesztett honnak 21,000 fiát.

Most a tudósító minden bátorságát összeszedve, minden bevezetés nélkül megkérde tőle, hogy mi a védekezése ama hiedelemmel szemben, mely szerint Világosnál csakis életének megmentése végett tette volna le a fegyvert?

Igazuk van annyiban, hogy én nagyon sokban gondoskodtam, éjjel-nappal spekuláltam, szóval mindent elkövettem, hogy engem minden áron felakaszsanak. Nem rajtam múlt, hogy nem úgy történt. Hogy kin múlt, azt csak ezelőtt két évvel tudtam meg, midőn egy napon Oroszországból egy könyvet kaptam, egy orosz tábornok emlékiratait a magyar hadjáratról. Aból olvastam ki csodás menekvésemnek igazi okát, mert én azt eddig, megvallom, a legjobb akaratom mellett sem tudtam magamnak megmagyarázni.

Az orosz tábornok nevét elfelejtettem, de kikereshetem, ha valaki érdeklődik iránta, azt írja, hogy dacára Paskievics különben pusztán platonikus jó akaratának, kiadatásom az osztrákoknak el volt határozva és így kivégeztetésem is. Midőn azonban Haynau megtudta, hogy az oroszok magukkal hurcoltak a nagyváradi várba, kijátszást sejtve, rendkívül erélyes és sértő hangon parancsolta reá Paskievicsre rögtön kiszolgáltatásomat. Az orosz herceg megilletődve ettől a hangtól, pikirozottan válaszolt, amely válaszbba belevegyült a győző morve-ja az örökké balsorsos pribék-szolgálatot tevő osztrák tábornagy ellen. Izgatott, sűrű levélváltás fejlődött ebből, mely eltartott szerencsémre, Haynau bukásáig. Azontul már senkit sem akasztottak. A későbbi

De milyen nehéz is a szegény árva fiúnak, kinek munkája után kell élnie. Nappal, üres óráiban tanítani gazdagabb, de kevésbbé szorgalmas fiukat s csak az est kósó óráiban, midőn már pihenni kellene, tanulja saját leczkéljét.

Mélyen érezte az élet sulyát Imre is és nem egyszer teltek meg szemei könnyel, ha elgondolá szomorú végzetét.

Jó szülei a hant alatt pihentek, ő pedig itt küzd az étellel magánosan, árván, szülő és gyámol nélkül!

Vajjon meddig fogja birni e nagy küzdelmet? Vajjon nem fog-e megtörni a sok szenvedéstől már is megöngült akaratereje a sors kényszere előtt? Ki tudná megmondani?

De küzdj szegény ifju, tanulj szorgalmasan, tőrj még, dolgozzál és fáradj, hisz jó anyád védő szemei még a másvilágról is rajtad nyugodnak, ajka naponta érted lehel forró imát.

És mint égi szózat úgy hangzott az árva fiu füleibe: küzdj és fáradj! S e hangot, mely a kétségbeesés óráiban is fölcsendült füleiben, midőn már azt hitte, hogy megtöri a sors hatalmas kényszere, önkéntelenül is követte.

Küzdött és fáradt!

S a célt, melyért annyit szenvedett, mely után annyira törekedett, végre elérte.

Élete egéről lassankint elvonultak a sötét fellegek s már napsugár derengett a fekete

dolgok pedig sokkal ismeretebbek, azokat újra közölni unalmas volna.

. . . Azt az egyet nem tudja megérteni a tábornok, hogy Kossuth hogyan állhata meg oly sokáig, hogy hazáját viszont ne lássa? Hiszen az egész művelt világ az országgal együtt feloldotta őt ápril 14-iki esküje alól, mely romba döntötte összes sikereinket, az orosz nyakunkra hozta, míg az osztrák ház egyáltalán nem követett el a régieken kívül újabb sérelmet a nemzeten, melylyel különösen reászolgált volna a trónvesztésre. Mily magasztos dolog lett volna ezt az egy tévedést belátni, — mikor mint triumfátort fogadták volna. Rideg álláspontját pedig különben is feladta volt, midőn nem konspirált többé aktíve Ausztria ellen ségeivel és a midőn a koronát lefujdogáló szél emlegette. Én visszajöttem, pedig semmivel sem fogadtak jobban egy veszett kutyánál . . . inzultusokat, sőt merényletet kellett szenvednem, hanem azért nem tágitok hazám földjéről, jogom van reá kiontott véremnél és párszor kockára tett veszélyeztetésénél fogva.

Most már ktbékültem sorsommal. Midőn Kossuth főbelövését helyezte kilátásba, azzal beszéltem róla, hogy hisz arany szavad és szónoki tehetséged megmarad, azzal azt csinál az emberekkel, amit akarsz. Nálunk katonáknál másként áll a dolog, ha egyszer elveszett a hadsereg.

A mit az opportunitás kimond reánk, az eltörölhetetlenül rajtunk ragad . . .

— Igaz, hogy meglátogatta tábornok ur Kossuth sirját?

— Én már jó régen nem voltam Budapesten.

— Mi a végszava Kossuthról?

— Az, hogy nem azért hozták haza, a mit nem érhetett el, hanem azért, a mit megalkotott. Ezek azonban információk és nem politikai enunciaciók. Én katona vagyok. Első katonája voltam az országnak, mert az idegen származású Dembinszky és Bem soha sem volt ez, de utolsó politikusa.

Hazánk.

A hírhedtté vált idétlen polgári házasság feletti szavazás f. hó 12-én történt meg a

ködtömeg között. Élete sötét vonásait már fénypontok aranyozták és boldog volt, hogy elérte célját. Hisz jól tudta, hogy maga erejéből vergődött és küzdte fel magát arra a magaslatra, a melyen állt.

De amennyi örömet okozott az ifjunak célja elérése, épp annyi fájdalommal töltte e szívet az, hogy hivatalának elfoglalása miatt itt kell hagynia szülei sirját, az édes szülőföldet a kedves otthont.

Ismét bánat tépé szívet! Hisz el kell vállalnia mindattól, mi szívének szent volt és kedves! Hisz ha még anyjának áldását vihetné magával a messze idegenbe, nem volna olyan nehéz a vállás.

De elmenni így, végső „Istenhözad” nélkül! Oh mily nehezen esett szívének!

Jó anyja nem adhat már tanácsot és mennyire érezte ismét árvaságát.

Mély bánatában kiment a temetőbe s felkeresé azt a sirt, mely elrejté előle a kedves, jó anyát.

Már alkonyat borult a tájra s leszállt azon titokzatos homály, mely mindig főséges és megkapó, szép, illatos tavaszi délután elmúltával.

Az uton zöld fűszálak között, szerény nefelejts kékellett s ezek fölé hatalmas hársak

képviselőházban. Az eredmény az, hogy a polgári házasság törvényjavaslata általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadott 175 szótöbbséggel. Sokat taktikázott a kormány, míg keresztülerőszakolta javaslatát. Hívei ujjonganak most, a liberalizmus fényes győzelmét ünneplik, habár mi azt tartjuk, hogy az örül igazán, a ki utoljára örül s mi örömlőket akkorra tartjuk fenn, mikoron a másik házban a hatalmához görccsösen ragaszkodó Wekerle-kabinet pártpolitikai célzatokkal forszírozott áldástalan polgári házassága fényesen megbukik, mert hogy ez így lesz, az kétséget nem szenved.

A függetlenségi és 48-as pártban a bomlási tünetek igen sürűen jelentkeznek. Ez a párt nem képez kompakt egészet, nem is képezhet, mikor a párt tagjai az országgházban egymást döngetik, egymást cserben hagyják, ráczáfolnak egymásra, pártkörükben pedig állandóan egyenetlenkednek. Az egyházpolitikai javaslatok teljesen tartahatlan helyzetet teremtettek.

Püspöki konferencia. A nagyméltóságú püspöki kar f. hó 20-án pénteken konferenciára gyűl össze a biboros hercegprimás budavári palotájában. A tanácskozás tárgyát az egyházpolitikai helyzet, a kongrua-kérdés és azon folyóügyek fogják képezni, a melyek a legutóbbi konferencián nem nyertek elintézését.

Szomorú öröm. A „Magyarország” a polgári házasság megszavazása alkalmából a többi közt ekképen fejezi ki aggodalmát öröme felett: A mai győzelem napján — ugymond — nem tudjuk magunkat átadni minden tartózkodás nélkül az öröm érzetének. Nem, mert a kötelező polgári házasság már is nagy, igen nagy áldozatokat követelt tőlünk. Akárhogyan akarjuk azt eltagadni, a polgári házasság kérdése hazánk más nagy nemzeti igényei felől figyelmünket eltereli, nagy közjogi céljainknak fontosságát előttünk elhomályosítja és az egy és ugyanazon cél felé törekvő elvtársakat egymástól elidegeníti és elválasztja. Bizony, bizony a mai örvendetes nap után, nagyon sok okunk van még az aggodalomra. A ki természetesen csak úgy hevenyében fogja

hajoltak zöldfü lombjaikkal, mintegy sátozt vonva föléjük.

És az ifju lehajtott fővel haladt. Könyvelt szemeivel nem látta a lábai előtt nyitó szende virágokat. Elfogultságában nem hallotta a pacsirta csapongó énekét. Csak egyet tudott, azt, hogy árva, hogy anyja áldása nélkül kell mennie innen és csak azt tudta, hogy küzdés és fáradság után is kínos és nehéz az élet.

Néha feishajtott. Ilyenkor talán anyja, a hű, gondos, jó anya jutott eszébe.

Midőn a sirhoz ért, leborult és úgy imádkozott. Eszébe jutott most anyja minden szava, minden tanácsa.

Egy óra és itt hagyja anyja sirját, kell, hogy itt hagyja, szólítja a kötelesség.

— Oh édes jó anyám! — zokogá — áldd meg fiad! Mondd neki, hogy legyen erős, hogy küzdjön ezután is! Ha hallani fogom hangod, látni fogom kedves arcod, oh akkor könnyű lesz az élet!

Igy térdelt az ifju sokáig. Már egész este lett, feljött a hold is s ezüst sugarait rálövellé azon szomorufűz ágaira, mely védőleg, gyászolólag borult a meghalt jó anya sirjára.

Az egész temetőt főséges csend uralta. Néha-néha egy-egy csalogány bús éneke hangzó, aztán elhalt az is.

fel a dolgokat, a ki el van fogulva a polgári házasság iránt és az országnak sem más baját, sem más igényét, sem más kívánságát nem látja és nem ismeri: az természetes, ma el van ragadtatva az örömtől és holnap már a főrendek szidalmazásában találja az egyedüli arkánomot az ország boldogítására. De ha távolabbi szempontokat is tekintünk, az országnak minden téren való elmaradottságát, rendezetlenségét, nemzetiségi bajainkat, közjogi sérelmeinket tekintjük: akkor azt kell kívánnunk, hogy minden percnek munkásságát az ország javára fordítsuk, hogy társadalmunk békéjét megőrizzük és nagy nemzeti céljainkat soha semmiféle részletkérdés kedvéért — bármily helyes legyen az magában véve — ne veszélyeztessük. — Elkésett tanács!

Külföld.

Olaszország válsága. A parlament helyzet annyira válságos, hogy kiegyenlítésre gondolni sem lehet. A kormány a hadügyi és tengerészeti költségvetés leszállítását kiegészítő eszköznek tekinti ugyan, de nem tűri, hogy ezt a törlést jövőben ismételjék, ezenfelül követeli a járadékokat s a pénzügyminiszter által javasolt többi reformokat. Ezzel szemben a tizenötös bizottság ragaszkodik ahhoz, hogy a hadügyi költségvetésből 14 millió töröltessék. A kormány veresége elkerülhetetlen, de következése nem a kormány bukása, hanem a parlament feloszlatása lesz. Crispi maga azt javasolta a királynak, hogy a konfliktusnak haladéktalanul vessen véget. Bizony halálos beteg az olyan állam a hol ily dolgok napirenden vannak. Pénz egyáltalán nincs, pénz nélkül meg nem lehet kormányozni és nagy hatalmat játszani. Az egyház javait elrabolták aztán elfecsérelték s most sem pénz sem posztó. — Az ítélet közeleg.

Német- és Oroszország a keresk. szerződés megkötése óta barátságos biztatgatásokkal közelednek egymáshoz. — Hát hiszen szomszédok is. — Oroszország erősíteti, hogy ő háborúra nem gondol, de nem is gondolhat,

Minden csöndes volt, csak a szellő halk susogása hangzék.

És a mint itt térdelt az ifju a halottak birodalmában, szívet mély áhitat szállta meg. S a mint fejét odahajlítá az egyszerű kökeresztre, a siron nyiló jázmin-csoport ágai fejére hullatták illatos koszoruikat, mint egy védőleg, bátorítólag. Mintha meg akarták volna áldani őt a meghalt jó anya nevében. S az ifju megérté a sirból is róla gondolkodó anyát s forró könnyeivel áztatá a kisedet halmot.

Midőn fölállott, a csillagok ezer sugára mosolygott feléje s úgy tetszett neki, hogy az a fényes csillag, mely fölötte ragyog, az édes, hű anya csillaga.

Megnyugodva hagyá oda a temetőt, keblébe rejtve azon picziny, fehér virágot, mely kalapjába hullott, hogy elvigye azt a messze idegenbe védőnek, oktatónak és az anya áldásának jelképeül! . . .

—k— —e.—

**A megbántást homokba ird,
Hadd hordja szét a röpke szél,
S ha jó szív nyújt sebedre irt:
Emlékezzél! Emlékezzél!**

Claudius

mert a szibériai vasut építése egészen lekötö minden figyelmét.

Az anarchisták Franciaországban napról-napra erősebben dolgoznak. A kormány tehetetlen és lesz mindaddig, míg a választást régi jogaiba vissza nem állítja. Ámde mikor lesz ez? Franciaországnak előbb új tanulságokra van szüksége míg a szabadkőművesség igáját összetöri.

Vidék.

— **Szinérváryán** a Nagy Károly halála után megüresedett jegyzői állásra a képviselői testület egyhangulag Uray Bertalant választotta meg. Az új jegyző f. hó 10-én társas vacsorát adott. A vacsora alatt fesztelen, kedélyes hangulat uralkodott.

— **Nagy-Somkut.** A nagysomkut rk. egyház község új temetőjének rendezése nem különben a temetőben felállítandó kereszt költségeinek fedezésére gyűjtést eszközölvén, a következő adományokat vettük fel:

Gróf Teleki Sándorné 5 frt; Bocsány Tivadarné 6 frt; Barthos Dezsőné 6 frt, Dunay János 6 frt, Rébágy Károlyné 5 frt, Hosszu Biri és Rózsika 5 frt, Dr. Takács Sándorné 4 frt, Pap Józsefné 3 frt, Koretkó Mariska 3 frt, Sziberth Bertalanné 3 frt, Gróf Teleky Gizella 2 frt, L. d. Lászlóné 2 frt, Katona Jánosné 2 frt, Szabó Ágostonné 2 frt, Sommer Eduardné 2 frt, Drágos László 2 frt, Szeemann István 2 frt, Szerb János 1 frt 50 kr, Adler Szeve-
rinné 1 frt, Daval Ignáczné 1 frt, Donovák Antalné 1 frt, Dabay Albert 1 frt, Belbe János 1 frt, Babics János 1 frt, Buttyán Mariska 1 frt, Barna Benő 1 frt, Ház Lajos 1 frt 20 kr, Hirsch Hani 1 frt, Harácsék Istvánné 1 frt, Hirsch M. József 1 frt, Buttyán Sándor 1 frt, Dávid József 1 frt, Nagy Gáborné 1 frt, Nyilván Miklósné 1 frt, Szabó Eulália 1 frt, Szappanyos Józsefné 1 frt, Szerafin Elemér 1 frt, Szalay Gáborné 1 frt, Mik Györgyné 1 frt, Mihálics Károlyné 1 frt, Wéber Kristófné 2 frt, Vojth Bogdánné 1 frt, Vojth Simonné 1 frt, Goldstein József 70 kr, Gyuró István 50 kr, Dr. Szepessy József 50 kr, Bud Béni 50 kr, Buda László 50 kr, Jakab Bertalan 50 kr, Medán Endréné 50 kr, Gerzon Jánosné 50 kr, Hersch J. 50 kr, Máthé Athanázné 50 kr, László Mimi 50 kr, Nagy Lajosné 50 kr, Tarr Ferenczné 50 kr, Cseh Károlyné 50 kr, Ujlaki Gyula 50 kr, Frankovits Mór 50 kr, Veress József 50 kr, Szegedi József 50 kr, Vajai Ferenczné 50 kr, Wéber Ferenczné 50 kr, Szamosi Sándorné 50 kr, Szalmájer Albert 30 kr, Hirsch Herman 30 kr, Feldmann S. 30 kr, Czaplé Ignác 30 kr, Kucserik Mátyásné 30 kr, Balog László 20 kr, Bogdándi 20 kr, Janicsok Erneszt 20 kr, Kis László 20 kr, Goldstein Samu 20 kr, Kapitány László 20 kr, Snájder Károly 20 kr. Összesen 100 frt 30 kr. Nagy-Somkut 1894 április 15-én.

Barthos Denzsné, Lechner Emma, Vajai Ferenczné

A fenti összeget, a gyűjtőknek szíves fáradozásaiért hálás köszönetet mondva, átvettem, elismerem. Dunay János rk. lelkész.

— **A beregmegyei** magyar közművelődési egyesület mult december végén főnállásának tizedik évfordulója alkalmával Beregszászban a megyeház nagy termében közgyűlést tartván, **Vodicska Imre** tövisfalvai lelkész hasszabb beszédében azt indítványozta, hogy az egyesület **Firczak Gyula** munkácségházmegyei gör. szert. kath. püspök ur öméltségét a pap-ságához és tanítóhoz intézett hazafias, a magyar nyelv minél szélesebb körben való terjesztése ügyében kiadott főpásztori levele kibocsátása alkalmából feliratilag üdvözlje. — A főpap az üdvözlő sorokra, mint a „Bereg“ f. évi ápr. 1-én közli, a következő levélben válaszolt: A Beregvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek Beregszász. Ifjuságom ama korszakától, a melyben már érettebb felfogással kezdtem elmélkedni az emberiség boldogsága és haladásának előfeltételeiről, két eszme iránt tudok lelkesedni: a vallásosság az egyik, mely nélkül nincs üdv a földön, a hazaszeretet a másik, mely nélkül nincs üdv a földön. Most, hogy Isten kegyelme oly munkakört jelölt ki számomra, amelyben eme magas eszmék diadalát némi részben elősegíthetem, önmagammal jönnék ellenkezésbe akkor, ha nem használnék fel minden alkalmat a tanításra és buzdításra ott, hol ezt a valláserkölcs és haza-

szeretet legszentebb érdekei parancsolják. Midőn a magyar nyelv intenzívebb tanítása tárgyában lelkészeinkhez és tanítóinkhoz legközelebb néhány buzdító szót intéztem, mely buzdításra engem a Beregmegyei Magyar Közművelődési Egyesület folyó évi január hó 24-én kelt, igen becses üdvözlő iratának tanúsága szerint meg-tisztelő elismerésre érdemesíteni kegyeskedett, mint magyar főpap csak kötelességemet teljesítettem. Az érdem ott kezdődvén, hol a kötelesség végződik, kötelességem teljesítéseért az elismerés oly megható nyilvánítására távolról sem számítottam, arra nem is számíthattam. Törekvésem s hiveim érületének oly kompetens helyről eredő elismerése-s illetve tárgyilagos el-bírálásáért mély köszönettel tartozom a Beregmegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek, melyet midőn kifejezni szerencsés vagyok, mély tisztelettel és bizalommal arra kérem: kegyeskedjék engem hazafias irányú kulturális működésében mindenkor igaz szívű s odaadó munkatársának tekinteni. Hazafias üdvözléssel maradok Ungvárott, 1894. február 21.-én alá-
szolgájuk **Firczak Gyula** munkácsé püspök. — Tagadhatlan, hogy e megleghangu köszönő válasz még becsültebbé teszi a munkácsé püspök ur öméltségét különösen azoknál, kik tiszteletben tartva a vallást, a magyar nyelvet, közös érintkezési nyelv gyanánt akarják bevinni a legszűkebb falukba itt Beregmegyében, hol 89.963 görög katolikus hívó lakik, kik eddig nagyobbbrészt ruthénul beszéltek.

Tanügy.

A szatmármegyei róm. kath. néptanító egyesület f. hó 11-én tartá évi rendes közgyűlését. E közgyűléssel kezdetét vette a szép multtal bíró egyesület II. évtizede. A gyűlést megelőzőleg az egyesület tagjai szt. misét hallgattak a székesegyházban. Innen a rk. elemi iskola I. osztályába vonultak a tagok, hogy a **Mondik Endre**, szatmári tanító által tartott gyakorlati tanítást meghallgassák. Ennek megtörténte után a püspök ő méltósága által engedélyezett e. m. könyvtár helyiségebe gyűltek össze s kezdetét vette a minden izében érdekes, tanulságos gyűlés. Fénypontja, kimagasló mozzanata **dr. Steinberger Ferencz** e. elnöknek megnyitó beszéde volt. Beszéde elején **Tóth Sándornak**, az egyesület 10 éven keresztül volt elnökének áldoz, ki az örök hazából tekint le az egyesületre, emléket hálás kegyelettel őrzi az egyesület.

Méltatja ezután a kath. tanítói hivatal fontosságát, megasztosságát. Utasításokat ad, miként ápolják a kath. tanítók magukban s a reájuk bizott gyermekekben a kath. öntudatot. Utbaigazit, tanít, mint jó atya gyermekeit.

Szünni nem akaró éljenzés követte e magassan szárnyaló, gyönyörű beszédet, melynek lecsilapultával **Bodnár György** indítványozza, hogy e beszéd jegyzőkönyvben megörökíttessék, elnöknek jó tanácsaiért, utasításaiért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék; a közgyűlés ezen indítványt egyhangu lelkesedéssel elfogadta.

A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére **Erdélyi Imre** alelnök és **Spiri Endre** e. tag kérték föl.

Bodnár György jegyző az egyesület 1893—94. évi működéséről számol be. A felolvasott jelentésből kitünik 1) Van az egyesületnek 167 tagja: 2 tiszteletbeli, 17 alapító és 148 rendes tagja. **Hoványi Janos** sárköz-ujlaki és **Robl Vilmos** nyircsaholyi k. tanítók bekövetkezett halálával az egyesület elveszté két rendes tagját. Az egyesület vagyona az 1893. év végén készpénzben és banki letéteben 686 frt 18 kr, tagdíjhátralékban 69 frt, az országos kath. tanítói árvaház alapja 123 frt 7 kr. Az egyesület könyvtára áll 272 kötetből.

Elnök indítványozza, hogy jegyzőnek, pénztárvizsgáló-bizottságnak jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék. Elfogadtatott.

Következett a bírálóbizottság jelentése a beérkezett pályamunkákról.

Jutalmat nyertek: a „Ne büntess minden csekélységért“ jeligéjű. Szerzője: **Zavaczky István**, beregsurányi tanító.

„Még jöni fog, még jöni kell“ jeligéjű. Szerzője: **Gébel György**, szaniszlói tanító.

„Övjuk egészségünket“ jeligéjű. Szerzője: **Ember Károly**, felső-bányai tanító.

„A szépet a szép szemlése által sajátíthatjuk el“ jeligéjű. Szerzője: **Bodnár György** szatmári tanító.

A módszertani csoportból a „Tovább“ jeligéjű dicséretet nyert. Szerzője: **Zavaczky István**.

Ember Károly indítványára közgyűlés a bíráló bizottság nehéz munkájáért köszönetet szavaz.

Bodnár Gáspár, a közgyűlés előtt **Mondik Endre** által tartott gyakorlati tanítás bírálója, elmondja észrevételeit a tanításra vonatkozólag. Hozzászóltak még **dr. Steinberger Ferencz**, **Erdélyi Imre**, **Ember Károly**, **Vagányi Kálmán** és **Balogh Kálmán**, ezek után közgyűlés **Mondik Endrén**ek sikerült tanításáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Tapasztalta a bíráló bizottság, hogy több, a pályatételekre pályázó nem fektet sulyt a tételek kihirdetésénél használt megszorításra t. i. a tételek idegen kézzel írottak legyenek; miért is a közgyűlés **Bodnár Gáspár** indítványára határozatban kimondá, hogy pályázók ha jövőben e körülményt figyelmen kívül hagyják, úgy ha munkáik jutalomra érdemesek is, a pályadíj ki nem adatik.

Erdélyi Imre indítványozza, hogy a jutalmat nem nyert munkák szerzői, ha azokat kézhez akarják kapni — poste restante — kaphatják az e. elnökségtől.

Ugyancsak **Erdélyi Imre** indítványozza, hogy püspök ur öméltségének küszöbön levő névünnepe alkalmából hozzá hódoló felirat menesztessék.

Közgyűlés zugó éljenzés közt fogadta az indítványt, az indítvány elis intéztetett, ő méltóságához távirat küldetett.

Bodnár György a közgyűlésen jelen levő tagok figyelmébe ajánlja a **Debreczenben** augusztus hóban rendezendő orsz. tanszer kiállítás-felhívja a tagokat, hogy abban akár mint kiállítók akár mint látogatók vegyenek részt.

Mire **Ember Károly** szóal föl, hogy ha körülményei engedik részt vesz-e kiállításon s az ott szerzett tapasztalatairól a jövő évi közgyűlésen számol be.

Helyesléssel tudomásul vétetett. **Ember Károly** indítványára elnöknek a közgyűlés a gyűlés tapintatos vezetéseért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Erdélyi Imre indítványára közgyűlés a kir. tanfelügyelőségnek ama szíves figyelméért, hogy egyik tagja, **Csánky Gyula** s. tanfelügyelő ur a gyűlésen jelen volt, éber figyelemmel kísérte kezdettől végig — jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Bodnár György indítványozza, hogy főtisztelendő Elnök Püspök ur ő méltóságának azon kegyességeért, hogy a közgyűlés megtartására a könyvtár helyiséget engedélyezte, az egyesület nevében köszönetet mondjon. Elfogadtatott.

Végül főtisztelendő Elnök ur köszönetet mond az egyesület tagjainak, hogy a gyűlést feszült figyelemmel hallgatta. Köszönetet mond a papnövelde előjáróságának, hogy a fiatal levitákat — a theologusokat — a gyűlésre vezette. A gyűlést bezárja.

Gyűlés után a társaskör üvegtermében 50 teritékű bankett volt; melyen felköszöntöket mondtak: **Dr. Steinberger Ferencz** Püspök ur ő méltóságáért; **Ember Károly** Novák Antal nagyprépostért; **Rákóczy György** Dr. Steinberger Ferenczért; **Pály Ede** a pápáért, kinek az nap névünnepe volt, e beszédet az egész társaság állva hallgatta; **Ember Károly** a papsá-
gért; **Bodnár Gáspár** a tanítók nejeiért; **Lipeczky Ejek** **Bodnár Gáspár**ért. **Mondik Endre.**

Helyi hírek.

— **Püspök urunk** ő méltósága f. hó 16-án az esti vonattal székhelyére érkezett.

— **Szieber Ede** kir. tanácsos, tanker. kir. főigazgató, ki jelenleg Nagybányán időzik, holnap városunkba érkezik, hogy a helybeli tanintézetekben hivatalos iskola-látogatásait végezze.

— **Zahoray** ny. tanár, munkácsi lakos, jelenleg megyés püspök ur vendége s részére több arcképen dolgozik. Ő készítette a püspöki nagy ebédlőben látható arcképeket s a halmi templom oltárképet. A lelkeskedő papság figyelmét felhívjuk az ügyes festőre azért is, mert nem csak csinos arcképeket s oltárképeket készít, de a régi képeket is nagy ügyességgel javítja ki.

— **Az „aquinói sz. Tamás-társaság”**-nak egyházmegyénkben újabb alapító tagjaivá lettek: a szatmári székes káptalan és dr. Kádár Ambrus kanonok.

— **Hitélet.** A legutóbbi vasárnap, április 15., kath. hitéletünk mezején megkapó szép virágokat termelt. Legény-egyletünk aznap menyeyi Védnökének, sz. Józsefnek ünnepét ülvén, kibontott zászló alatt vonult az egylet helyiségéből az apáca-zárda csinos templomába, hol **Bodnár Gáspár**, az egylet buzgó elnöke, d. e. 11 órakor ünnepélyes nagy misét, evangélium után pedig hatásos beszédet tartott. — D. u. 5 órakor a kálvária kised templomában a **Mária-Társulat** új zászlóját szentelte föl **Jandrics János** apát-plebános. Midőn pedig a zászlóra, megáldás után a zászlóánya, özvegy **Joannovics Miklósné** szül. **Ábrahám Mária** urnő egy igen értékes, szép szallagot tűzött fel, az egyházi szertartást végző apát ur a töle megszokott ékesszólással igen tartalmas beszédet intézett az égo gyertyát kezökben tartó társulati tagokhoz, kik a zászló körül csoportosulva, a sz. beszéd végén fogadalmukat is megújították. Midkét templomban a nagy számmal megjelent hívők ajtatosságát igen emelték a Mária-társulat énekharának harmonium kíséret mellett előadott összhangzatos énekei. A zászlószentelési ünnepségnél koszos leányok voltak: **Alexovics Aemília**, **Bacskóczky Margit**, **Horváth Ilona**, **Raucha Irma**, **Stibly Juliska** és **Szücs Mariska**.

— **A helybeli dalegylet** f. hó 11-én a színházban hangversenyt rendezett, melyen **Nikisch Arthurné** concert énekesnő és **Polonyi Elemér** zongora-művész is közreműködtek. A dalárda a bevezető és befejező számot énekelte, a program közbeeső tekintélyes piéceit **Nikischné** és **Polonyi** töltötték ki. Az énekesnő megjelenésében és darabjaiban a publikum tetszését eléggé kinyerte, valami rendkívülit azonban nem nyújtott. **Polonyi** ellenben fényes játékával nagy hatást csinált. Csak közepesen telt meg a ház s így a dalárda a remélt és megérdemelt anyagi haszontól egészen elesett. 13-én délben **Hérmán Mihály** városi tisztii ügyész és a dalárda elnöke, a művésznő tiszteletére fényes diszebedet adott, melyen sokan vettek részt. A házigazda emelkedett szellemű, pompás tósztan köszöntötte előkelő vendégét, **Nikischné**t. Különben a háziasszony hódító szeretetreméltósága, a háziur magyaros vendéglátása a jelenlevőkre a legkellemesebb benyomást tették.

— **A szatmári „Kölcsey-kör”** f. hó 22-én este a városi színházban érdekes műsorral **Kossuth-émlékünnepélyt** rendez. Helyárok: Alsópáholy 4 frt. Felsőpáholy 3 frt. Támlás-szék az első négy sor közepén és jobbra, balra 1 frt. Körszék a többi sorok 70 kr. Zártszék 60 kr. Erkélyszék I., II., III. sor 80 kr. IV. sor 60 kr. Karzati ülőhely közepén 40 kr. oldalt 30 kr. Deák-jegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Jegyeket előjegyezhetni **Toldy István** ur fűszerkereskedésében.

— **A szatmári-torna és vívőegylet** elhatározta egy országuti verseny-távgyaloglás megtartását. Az utirány **Szatmár-Fehérgyarmat**, a távolságot 37 kilométerben állapította meg. A verseny nyílt lévén, alkalom adatik a nem tornászoknak is egy erőpróbara. Verseny-terv. 1. A távgyaloglásban részt vehet a torna egylet tagjain kívül minden amateur sport kedvelő ember. 2. Jelentkezni az egyleti alelnöknel kell, amely alkalommal 1 frt tét fizettetik fejéknél a költségek fedezésére. Nem indulás esetén tét vissza nem adatik. Ha esetleg a költségek fedezése után felesleg mutatkoznék, az a torna-egylet javára könyveltetik el. 3. Az indítás meghatározott időben és helyen pontosan eszközöltetik. Ki elkésik tétét veszti. 4. A résztvevők az uti irány pontos betartására kötelezettek. 5.

Minden pályázó a sportszerű járás keretén belül fesztelenül mozoghat. Futás disqualificál. 6. A versenyzőket az egész uton egy szekér kíséri, valamint a torna-egylet kebeléből választott jury. 7. A versenyről pontos feljegyzések történnek idő és helyre nézve. 8. Győztes az, aki először ér célhoz: „Egyleti diszokmányban” részesül, valamint a következő is. 9. Aki kilométerjét átlag 9 perc alatt teszi, külön kitüntetésben részesül. 10. A verseny napja f. hó 29-én vasárnap reggeli 5 órára lett határozva. Indulási hely: a németi ref. templom előtti tér, a Honvéd-utca torkolatánál. Kedvezőtlen idő esetén a verseny május hó 3-án fog megtartatni. Jelentkezési határnap f. hó 24. d. e. 12 óra, mely idő letelte után jelentkezés nem fogadtatik el. A torna-egylet nevében: **Hérmán Mihály** elnök, dr. **Lehotzky János** alelnök.

— **Jelen számunktól kezdve** úgy az országos, mint különösen az egyházmegyénkben előfordulandó tanügyi mozgalmakat „Tanügy” rovat alatt közöljük.

— **Görömbei János** szücs mester lapunk mai számában közölt hirdetésére felhívjuk t. olvasóink beces figyelmet.

— Örömmel értesítjük a tisztelt olvasóinkat, hogy egy a mai kor és hyginikus követelményeknek megfelelő **Hidegvíz-gyógyintézet** szaporítja a magyar gyógyfürdőket és pedig lehet mondani mint az első Magyarország Dunántúli részében, Vasvármegyében **Köszegen**, e szép és kies fekvésű városban. Hisszük, mindenkinek még emlékeztében van, hogy szeretett királyunk felséges vendégeivel ezen várost leginkább egészséges viszonyai miatt választotta tartózkodási helyül a mult évben tartott nagy hadgyakorlatok alkalmával. Valójában klimatikus gyógyhelynek is felel meg, miután a Nori alpesek tekintélyes heglánczolata éjszak és nyugat felé az éjszakai szelektől védi s csak déltől nyílt, a hol a kis magyar rónaság terül el. Éghajlatja kedvező, esékely lég és hőmérséki hullámzással. Levegője tiszta, üdítő és a dus tenyésztő lombos és fenyves erdőség változatos növényzetével ezt ozonnal gazdagon látja el. Vize kitünő friss 6—8° A városban, úgy mint környékén szép és kényelmes sétautak, valamint a hegyek ormáról felséges látványt nyújtó kilátás gyönyörködtetik a sétálót, s barmely irányban vezetik lépteit, mindenhol tapasztalja, hogy a természet pazaron gondoskodott, hogy **KÖSZEG**-környékét bájaival felkészítette. A vizgyógyintézet a m. kir. miniszteriumtól engedélyezett. Alkotója és tulajdonosa **Dr. Dreiszker József**, kit mint fő- és székvárosi gyakorló-orvost sokan ismernek és becsülnék. Sem fáradságot, sem költséget nem kimélve, a legmodernebb eszközökkel és berendezéssel látta el, s valóban nem építhette volna jobb helyre, mint **KÖSZEGRE**, mely a vasúttal könnyen elérhető és a természet szépségeivel oly dusan meg van áldva. Szakutodományát a hydrotherapia terén részint **Budapest**en, de többnyire a külföldi hasonzélu intézetekben szerezte, s mint lelkiismeretes szakembert csak ajánlhatjuk a szenvedő emberiségnek. Intézetében a módosított **Prisnitz-féle** gyógyeljárás követi, minthogy pedig **WÖRISHOFEN**-ben főt. **Kneip** plebános ur rendszerét hosszabb időn keresztül tanulmányozta és ennek célszerűségéről és hasznosságáról sok tekintetben meggyőződött, intézetét a **Kneip** kura használatára is teljesen berendezte. Az iniezet közvetlen közelében levő báronyszerű sima rétek, valamint a Gyöngös hegyi patak vize, a fű- és vízben való járásra, a test edzésére igen alkalmas. A hydrotherapia kiegészítő eszközei, u. m. villanyozás, massage, gyógytornászat, pneumatikus belégzés is igénybe vételnek; szükség esetében orvosság és ásványvizek is adagoltatnak. Az iniezet f. é. május hó közepe táján nyílik meg és a betegek felvételére egész éven át nyitva áll. Árak teljes ellátás mellett igen mérsékeltnek. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság bérmentesen. Ezen intézetet melegen ajánlhatjuk a szenvedő emberiségnek.

Idény-hirdetés.

Budpaesti és bécsi bevasárlásomból hazaérkezvén, van szerencsém a helybeli és vidéki t. hölgyközönséget értesíteni, miszerint **a legújabb divatu**

női- és gyermekkalapok

már megérkeztek, melyek a legmagasabb igényeknek is megfelelnek. Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyválasztéku női- és gyermekkalapjaimat folyton **igen jutányos árban** számíthatom, úgy, hogy e téren minden versenyt kiállok.

Üzieteliségem 25 év óta **Szatmáron Deák-tér 27. szám.** (báró Vécsey háza alatt) van, mely szives megtekintésre mindig nyitva áll.

Készítetek továbbá bárminő kívánalomnak megfelelőleg

himzési és monogramm-előnyomatokat.

Nagyrabecsült szives látogatását kérve és szives pártfogásáért esedezve, maradok

alázatos tisztelettel:

Lővenberg E.,
divatárusnő.

Van szerencsém a mélyen tisztelt **nő közönség** nagy becsü tudomására juttatni, hogy e napokban **Budapest**ről haza érkeztem, a hol is a **legújabb divatszerinti szabászatot elsajátítottam** és így a **legizlésteljesebb öltözékek elkészítésére** magamat ajánlani bátorokodom. 10—12.

Szatmár, 1894. febr. hó.

Koós Ilona

vörösmartí-utca 17. szám.

Szives tudomásul!

Van szerencsém e város és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy a **német-szücs ipar-ághoz tartozó** minden-nemü **munkát, átalakításokat, vadbőrök kikészítését, szőnyegnek való elkészítését** elvállalom.

Különösen figyelmében ajánlom a n. é. közönségnek, hogy elvállalom mindennemü **téli ruháknak, szőnyegeknék, nyári gondozását**, melyen kisebb javítások külön nem számíttatnak. Elvállalok továbbá: **női kézi munkák készült pamlag diszkek simára való ledolgozását, ruha diszkekre való kiczakkozását** stb.

Mindennemü munkáimért, vállalataimért, felelőséget vállalok.

Kérve a n. é. közönség b. bizalmát

maradlan kiváló tisztelettel

Görömbei János szücs.

SZATMÁR Verbőczy-utca 10.

— **Tereh Lajos** ur házában. —

Egy jó családból való fiu, tanonczul nállam felvétetik. 1—2

Reizer János

könyvkereskedése **SZATMÁRON.**

Szállit bárhol megjelent és bárki által ajánlott művet eredeti bolti áron.

Nagyobb műveket megállapodás szerint részletfizetésre is.

Ugyanott bizományban van és megtekinthetők fából készített ezen szobor:

Két térdeplő angyal
70 cm. magas.

Kossuth Lajos	életrajza	20 és 30 kr.
"	élete és működése, irta Gracza György	1.20
"	élete és működése irta Gracza György diszk. füz. 2.—	
"	élete és működése, irta Gracza György diszk. köt.	3.—
"	iratai, népies kiadás	2.50
"	" " " " kötve	3.—
"	" " " " 6 kötet füzve	30.—
"	" " " " 6 " kötve	34.80
"	arcképe 45×31 c/m. nagys. 1.—	

Kaphatók

Reizer János könyvkereskedésében Szatmáron.

É R T E S I T É S .

**Legczélszerűbb, legtartósabb, legolcsóbb az
asphalt burkolat.**

Tisztelettel alulirott társaság bátorkodik a n. é. gazdaközönség s a t. háztulajdonosok, egyházak, városi és községi előljáróságok szives figyelmét arra felhívni, hogy **templomok, tantermek, folyosók, magtárak, istállók, vágóhidak, teraszok, udvarok, kapualjak, járdák** stb.,

ASPHALTTAL BURKOLÁSA

továbbá **nedves lakások, pinczék** stb. **gyökeres szárazzátétele legczélszerűbben s legolcsóbban kora tavasszal eszközölhető.**

Költségvetéssel, készséggel szolgál egy társaságunk igazgatósága (Budapest, Andrásy-ut 30) mint szatmári megbizottunk **GEREY SÁNDOR ur. (lakik Bocskay-utca 20. sz.)** s munkákat szíveségből előjegyzésbe vesznek: Szentpétery Géza, Frankó János, Zommer Károly és Hénel Lajos kereskedő urak.

Megbizottunkat arra is utasítottuk, hogy hozzá intézendő megkeresések esetén Szatmárváros környékén a munkaadó lakásán jelenjék meg s szolgáljon minden néven nevezendő felvilágosítással.

A t. közönség szives megbízását kéri

A magyar asphalt részvény-társaság nevében

HÉDER SÁNDOR,

ügyvivő-igazgató.

Szatmárváros területén végzett járdamunkáink, valamint az ev. ref. főgimnázium tantermei s folyosóinak, továbbá a Tekeházi g. kath., és a pátyodi r. kath. templomoknak, nemkülönben Kende Zsigmond urnál Czégénydányádon, Gróf Teleki László urnál Hosszúfalván, Báró Vécsy József urnál Sárközujlakon, Kaufman Miksa urnál Csengerben, Drucker Zsigmond urnál Mikolán, Nagy Béla urnál Lázáriban, végre Kolozsváry Károly, Zommer Károly, Csomay Imre, Litteczky Pál, Frieder Adolf, Dr. Kölesey Ferencz, Antal Kristóf, Lehóczky János, Berger Béla, Grünfeld Zsigmond uraknál Szatmáron végzett magtár, kapualj stb. munkáink megtekintését, ajánljuk a t. érdeklődők szives figyelmébe. 1—

Tisztelettel alulirott ajánlom a nagyérdemű közönségnek becses figyelmébe a

„PÁZMÁNY-SAJTÓT“,

mely egészen új **gyors-sajtóval, amerikai géppel és lyukasztó géppel**, nagy választéku új betűkkel s minden egyéb szükségessel bőven van felszerelve s így képes a könyvnyomdák körébe tartozó bármely munkát, u. m.: **folyóiratok-, könyvek-, rovatos ivenk-, hirdetmények-, névjegyek-, meghívók-, gyászjelentések-, lobogók** stb. nyomását **gyorsan, csinosan, pontosan és olcsón** végezni.

Szatmáron, 1894.

A „Pázmány-sajtó“ igazgatósága.